

Усаткін Денис Геннадійович
аспірант кафедри криміналістики,
судової медицини та психіатрії
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРОВЕДЕННЯ ОГЛЯДУ МІСЦЯ ПОДІЇ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ГРУПОВОГО ПОРУШЕННЯ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ

Розслідування кримінальних правопорушень вимагає від працівників правоохоронних органів ефективних дій на початковому етапі. Кримінальні провадження по груповим порушенням громадського порядку в цьому ракурсі також мають свою специфіку. Серед слідчих (розшукових) дій початкового етапу розслідування зазначеного суспільно-небезпечного діяння важливе місце займає огляд місця події.

Загалом, огляд місця події – це невідкладна слідча (розшукова) дія, спрямована на безпосереднє встановлення, сприйняття, дослідження та фіксацію обстановки місця події (стану, властивостей і ознак матеріальних об'єктів, що перебувають на місці події), слідів злочину та інших фактичних даних, які в сукупності дозволяють зробити ґрунтовний висновок щодо характеру, механізму та мотивів злочину, особи злочинця та інших обставин, які підлягають доказуванню у разі порушення в подальшому кримінальної справи і провадження дізнання чи досудового слідства [1, с. 12].

На думку опитаних працівників правоохоронних органів, огляд місця події не є важливою слідчою (розшуковою) дією при розслідуванні групового порушення громадського порядку. У 57 % випадків вони визначають його як найбільш ефективну процесуальну дію при розслідуванні групового порушення громадського порядку.

У свою чергу, вивчення матеріалів кримінальних проваджень вказує на те, що під час розслідування групового порушення громадського порядку, огляди хоча і проводились у 100 % випадків, але здебільшого мали поверхневий характер. Однак саме при проведенні даної слідчої (розшукової) дії слідчий безпосередньо сприймає об'єкти з метою виявлення слідів злочину та з'ясування обставин події, що мають значення у кримінальному провадженні. Ці дані, на нашу думку, визначають недостатній рівень використання слідчого огляду для виявлення слідів злочинця.

Стосовно окремих положень проведення огляду місця події зазначимо наступне. Одразу після підготовчих дій розпочинається безпосередній огляд місця події, під час якого діяльність слідчого набуває дослідницького характеру. На даному етапі головною особливістю аналізованої слідчої (розшукової) дії є визначення її меж. Помилки у їх визначенні, на що наголошує К.О. Чаплинський, припускаються у випадках механічного фіксування слідів і обстановки на місці події, хоча саме характер події та обстановка визначають у кожному конкретному випадку межі території, яку потрібно ретельно оглянути. В зв'язку зі звуження меж залишаються без огляду ділянки, на яких можуть виявлятися об'єкти, безпосередньо пов'язані з кримінальним правопорушенням [2, с. 25].

При вивченні кримінальних проваджень за злочинами, кваліфікованими за ст. 293 КК України, було встановлено, що під час проведення огляду місця події, дійсно, припускаються таких помилок. Вони мають місце здебільшого внаслідок фіксування слідів та обстановки на місці події без їх осмислення, тоді як характер подій і обстановка визначають у кожному конкретному випадку межі території, яка повинна ретельно оглядатися. Адже специфіка розслідування групового порушення громадського порядку полягає у тому, що злочинці іноді переміщуються досить значною територією протягом певного проміжку часу.

Підводячи підсумки, зазначимо, що огляд місця події – це невідкладна слідча (розшукова) дія, спрямована на безпосереднє встановлення, сприйняття, дослідження та фіксацію обстановки місця події (стану, властивостей і ознак матеріальних об'єктів, що перебувають на місці події), слідів злочину та інших фактичних даних, які в сукупності дозволяють зробити ґрунтовний висновок щодо характеру, механізму та мотивів злочину, особи злочинця та інших обставин, які підлягають доказуванню. Серед слідчих (розшукових) дій початкового етапу розслідування зазначеного суспільно-небезпечного діяння важливе місце займає огляд місця події.

1. Макаренко Є.І. Огляд місця події: Довідник дільничного інспектора міліції. – Дніпропетровськ: Юридична Академія МВС, 2004. – 210 с.

2. Чаплинський К.О. Організаційно-тактичні основи проведення слідчого огляду // К.О. Чаплинський / Криміналістичний вісник. – №1. – 2011. – С. 22-29.